

DARRERA SESSIÓ DEL
CICLE DE QUARTETS
DE BEETHOVEN

Dimecres, 29 març 1933

PROGRAMA

I

QUARTET en la major, op. 18 n.º 5

Petita pausa

QUARTET en mi bemol, op. 74

II

QUARTET en do sostingut menor, op. 131

CASAL DEL METGE

Exclusivament

per als inscrits a AUDICIONS INTIMES

Inscripcions

Via Layetana, 46-5-3.ª. Telèfon 17798. Durant el concert d'avui, a la secretaria del "Casal del Metge".

ASSOCIACIÓ DE MÚSICA DA CAMERA.

SECCIÓ

AUDICIONS INTIMES

Curs III: 1932-1933

CONCERT SETÈ

CICLE DE
QUARTETS DE CORDA
DE
BEETHOVEN

QUARTA SESSIÓ

Intèrprets

GENZEL QUARTETT

de Leipzig

FRANZ GENZEL - I violí

GEORG HANSTEDT - II violí

ARNOLD MATZ - viola

F. WAWROWSKY - violoncel

Dilluns, 27 març 1933, a les deu del vespre.

CASAL DEL METGE

PROGRAMA

I

QUARTET en *si bemol major*, op. 18, n.º 6

- I Allegro con brio.
- II Adagio ma non troppo.
- III *Scherzo*: Allegro.
- IV LA MALINCONIA: Adagio. — Allegretto quasi allegro.

Petita pausa

QUARTET en *fa*, op. 59, n.º 1

- I Allegro.
- II Allegretto vivace e sempre scherzando.
- III Adagio molto e mesto.
- IV *Thème russe*: Allegro.

II

QUARTET en *la menor*, op. 132

- I Assai sostenuto. — Allegro.
- II Allegro ma non tanto.
- III Molto adagio. — Andante.
- IV Alla marcia, assai vivace. — Più allegro. — Allegro appassionato.

COMMEMORACIÓ DEL

XX^è ANIVERSARI

DE LA

“ASSOCIACIÓ DE MÚSICA DA CAMERA”

ABRIL 1933

El dia 1 d'abril es complirà el XX^è aniversari de la fundació de l'“Associació de Música Da Camera”. Tot aquest curs ha estat consagrat a la commemoració d'aquests vint anys d'actuació ininterrompuda, però aquesta commemoració prendrà una forma més precisa en el mes d'abril, a través de dos actes especialment dedicats a aquesta finalitat: El primer serà la publicació d'un volum on serà resumida la tasca realitzada per l'“Associació” (artistes, obres, programes, etc.) i el segon, un sopar a l'Hotel Ritz, exclusivament per a les persones que formen l'“Associació de Música Da Camera” i d'una manera especial, els socis fundadors.

Oportunament seran donats interessants detalls d'aquests actes.

QUARTET SISÈ

En *Si bemol*

Op. 18, núm. 6

Amb aquesta composició fineix l'obra 18, formada pels sis primers Quartets. Igual que les anteriors, no és aquesta tampoc una obra verament beethoveniana, puix que denota a cada punt la influència dels mestres clàssics, esmentada ja altres cops. Tampoc és obra trascendental, àdhuc dintre la primera època, sinó més aviat fruit d'aqueix estat d'esperit serè i humorístic que dominava sovint l'autor per aquell temps. Es, doncs, una nota placívola i riallera, que enlloc d'arribar-nos a l'ànima, tot just ens passa trenc a freq, i així pren comiat Beethoven del seu estil primer i més superficial per a' endinçar-se, d'ara en avant, en les pregoneses genials de les obres següents.

ALLEGRO CON BRIO.—Una figura graciosa i elegant, saltirona constantment de l'un instrument a l'altre, establint-se el més humorístic diàleg, que amb el seu ritme joguinós sembla incitar involuntàriament a la dansa. Aqueix tema breu i alegroi, de llegítima marca Haydn, és presentat sobre un acompanyament rítmic de la viola i el violí segon, pel violí primer que dialoga amb el violoncel, en *si bemol*.

ADAGIO MA NON TROPPO.—Es també més superficial que altres *Adagios* de la mateixa primera època. La melodia, d'un sentimentalisme força innocent, diuen que a Alemanya és una de les preferides de les senyores. Brolla sempre elegant i distingida, sovint recarregada d'ornaments i arabescos, dins un ambient d'agradable benestar.

SCHERZO. - ALLEGRO.—Es una continuació del caràcter alegre i joguinós que hem assignat al temps primer, però portat força més avant. L'esbojarrament puja, encara, de to en el *trio*, on el violí primer fa un seguit de cabrioles que augmenten, encara, la banalitat d'aquest fragment.

La Malinconia: ADAGIO.—ALLEGRETTO QUASI ALLEGRO

ADAGIO.—L'autor, un xic las de sostenir la nota alegre en els tres temps anteriors, cau en un estat d'esperit melangiós i d'ací el títol italià de *La Malinconia* (melangia) amb què encapçala aquest fragment, sens dubte el més interessant i de més vàlua de tot el Quartet. La personalitat de Beethoven es despulla ací d'influències forasteres, per a descriure'ns aqueixa melangia expressada magistralment en la inspirada frase que es desenrotlla en un *Adagio* sempre pianíssim, amb els més punyents accents, i sens altre defecte que el de les seves curtes dimensions.

"Questo pezzo si deve trattare colla più gran delicatezza". Aitals paraules italianes ha escrit el propi autor en sa partitura, encapçalant aquest fragment. Cal reconèixer que la pintura musical que fa Beethoven d'un estat d'ànima melancòlic és tan justa com inspirada, filla llegendària del seu gran geni creador, i per ço no és sense recança que en prenem comiat tan prest per a ésser introduïts en el moviment final.

ALLEGRETTO QUASI ALLEGRO.—El compositor no ha volgut trencar gaire estona l'alegria dominant en tota l'obra. Per ço sembla com si exclamés: "Prou, ja, de melangies! Salteu i balleu!" i a l'efecte, ho acompanya d'un tema característic, un aire de vals alemany, el qual creix progressivament amb el seu ritme propi, entonat també pel primer violí, en *si bemol*, i piano.

La dansa i la gresca es trenquen, de sobte, per a deixar lloc a un breu record de la *malinconia* d'abans, com remembrant la barreja de tristors i alegrors que la vida ofereix. El suau record melangiós s'esfuma bentost, i reprèn el discurs musical el tema del vals que lluita uns moments amb la tristor d'abans, per a acabar dominant per complet i conduir a l'esbojarrada alegria del *Prestissimo*, el qual posa fi al Quartet.

QUARTET SETÈ

En *Fa major*

Op. 59, núm. 1

També aquest pertany, amb els dos que el segueixen, a una mateixa obra publicada sis anys més tard de la 18. Tots tres són dedicats "molt humilment a sa Excel·lència Monsenyor el Comte de Rasoumoffsky", un noble rus, ambaixador a Viena, en aquell temps. Això justifica el tema rus del temps final.

violí la melodia, una vuitena més alta que abans, i els altres instruments fan l'interludi en diferent ritme. Com abans, la frase és repetida cinc vegades i torna a enllaçar amb l'Andante, reproduït ara també en forma de variació i amb molts més ornaments que la primera volta, encara que servant força l'estructura d'aleshores.

Per tercera i última vegada torna a aparèixer l'*Adagio* amb l'especial anotació, ara del autor: "*con intimissimo sentimento*". El ritme de l'interludi es deixa sentir sens treva, d'un instrument a l'altre, i sobre d'ell plana el *Cantus firmus*, més trencat, reduït al seu primer període que es reproduceix en les totalitats de *fa* i *do*, produint grandiosos efectes, i acabant en pianíssim i en els alts de cada instrument.

No trobem paraules per a descriure el pregon misticisme, la meravellosa serenitat, i l'enlairada espiritualitat que brollen d'aquesta grandiosa pàgina beethoveniana. I per a comprendre el què ha evolucionat l'art del Mestre, no hi ha sinó comparar aquest *Adagi* amb el famós del Quartet Vuitè (*mi menor*). En ambdós la melodia primera és presentada en forma de choral, però amb tan diferent caràcter, més romàntic en aquell, més místic i pregon en aquest que ara ens ocupa, fins al punt que més aviat semblen creacions de dos diferents esperits.

ALLA MARCIA, ASSAI VIVACE.—PIÙ ALLEGRO.—ALLEGRO APPASSIONATO. — Contrastant amb la serenitat i dolcesa de l'anterior, arrenca un temps de marxa que es resol al cap de poc en un recitat de violí sol, conduint-nos al tema de l'*Allegro appassionato*, que, segons diuen, l'autor havia concebut per al final de la *Novena*, abandonant-lo després, quan féu entonar a les veus humanes l'himne a l'alegria.

Sembla, aquest temps, l'entrada a la vida nova del malalt restablert, després de la pregària i del revifament anteriors. Així, la marxa d'introducció ve a ésser l'afirmació de l'esperit viril disposat a prosseguir la lluita, i el grandiosos *Allegro appassionato*, la vida mateixa, amb el seu davassall de passions, la seva calor vivificant i les seves deus d'amor i de tendresa.

Tota aquesta part és de gran puixança expressiva, rublerta de variats episodis polifònics, que li donen una forta alenada de vida, i, a l'ensem, intensa color dramàtica. L'efecte és complet i corona bellament aquesta tan magnífica obra.

rituals, la seva ànima aspirava a la concepció d'un Esser Etern, font de virtuts i de bel·leses. A la fi de la seva vida, en mig la trista solitud, s'exalta aquesta contemplació divina, aquesta confiança en un poder suprem, i es lliura a una mena de deliri o enlluernament místic de claretat meravellosa. d'unció pregonia i d'un sentiment religiós inspiradíssim. Tal és la pregària o "Cant de mercès, ofert a la Divinitat per un guarit, en modus lúdic". Així ho escrigué el propi Beethoven de la seva mà en la partitura original, amb text alemany, i dessota, també autògrafa, però de lletra diferent, apareix la traducció italiana que encapçala aquest comentari.

L'anotació de Beethoven "*in modo lúdic*" fa referència especial al primer moviment, *Molto Adagio*, per al qual volgué expressament servir-se d'un dels antics modus de l'Església, donant així al seu cant religiós el major caràcter litúrgic. Aquest modus ve de l'hipolúdic dels grecs, adoptat per l'Església com modus cinquè, formant-lo l'escala de fa major amb el si natural.

La forma musical d'aquesta pregària és la perfecció mateixa. Tant per la inspiració melòdica com per la faísó de desenrotllar-la, sols té un precedent en l'obra de Beethoven: l'adagi de la *Novena Simfonia*. Es compona, com aquest, de variacions sobre dos temes (*adagio* i *andante*) de diferent moviment i caràcter. El tema principal, *molto adagio*, és una mena de cant pla, començant per uns interludis en estil fugat d'orgue i seguit d'un choral escrit en el modus esmentat.

Aquesta frase complerta "Cantus lydicus", és cantada *sotto voce* pel quartet, creixent al final, i repetida cinc vegades en una trentena de compassos, de tal severitat i de tal pregonesa de sentiment, que esbalaix fortament l'esperit.

Després d'aquesta oració d'entrada, el malalt sent revifar-se, i el temps s'anima un xic canviant-se en un *Andante* que porta la inscripció "Sentendo nuova forza". Aleshores segueixen les dues variacions de meravellos efecte per la serenitat i frescor que respiren, talment com un renovellament de vida.

El violí segon entona la melodia en *re major*, a la qual acompanya un dibuix rítmic dels dos baixos i un deliciós triat del primer violí. Aquest continua la línia melòdica, la qual es dissol després en altra figura rítmica, per a reaparèixer aviat transformada en el mateix violí primer que entona un bell *Cantabile espressivo*, amb magnífic acompanyament del violoncel, al qual s'ajunten després els altres instruments.

Torna a entrar l'*Adagio*. Tot el període primer es reprodueix en variant. Del choral no en canta sinó el primer

Aquí comença el segon estil de Beethoven. La seva ànima ha experimentat ja greus desenganys amb les desventurades amors de Julieta Guicciardi i Teresa de Brunswick; la sordesa comença a emparar-se d'ell i aïllar-lo del món, i el músic fa menyspreu de la seva primera forma artística amb aquestes paraules: "Estic molt poc satisfet de les meves obres anteriors; d'ara en avant vull emprendre una nova via". En aquest moment torna l'esguard vers la forma de Quartet i comença l'obra 59, que cau de ple en el segon estil, car verament creixen les dificultats d'execució, i l'autor comença a tractar les regions més altes de la corda com si fos la mà dreta del piano, fent cantar el violí en passatges força més complicats. També augmenten les modulacions, imitacions i dibuixos més variats, com les primeres avençades de l'estil polifònic, que introduït ja en la simfonia, s'inicia ara en la música de cambra. No sense raó s'han apellat, aquests quartets, "quartetts simfònics", no sols per la factura i el contingut, sinó també perquè l'orella tendeix a cercar-hi els timbres de l'oboè, el clarinet o la trompa, com suplement de la instrumentació.

ALLEGRO.—Un majestuós cant del violoncel, admirablement tractat, sempre serè i noble, inicia aquest temps, formant un digne començament de l'Op. 59. Tot el temps és mantingut amb elevada inspiració, i tant per la profunditat de les idees, com per la magnitud dels desenrotllaments ultrapassa de molt tota la producció anterior del seu autor.

ALLEGRETTO VIVACE E SEMPRE SCHERZANDO.—Es, també, un dels *scherzos* més grandiosos de Beethoven. Tot aquest temps és una bella pàgina d'invenccions rítmiques i de sorpreses harmòniques, per entre les quals passen melodies rublertes de passió i de sensualitat. Sembla una fantàstica bacanal dels ritmes més extraordinaris, com sols podia produir-la la pensa d'aquest geni.

Els quatre primers compassos, escrits sobre una mateixa nota, *si bemol*, diu que foren presos en broma pels primers oients i àdhuc que els qualificaren d'extravagants. Aquesta nota l'entona en pianíssim el violoncel sol, i és continuada per un dibuix melòdic del segon violí.

ADAGIO MOLTO E MESTO.—Es desenrotlla en períodes magnífics, sobtadament interromputs per un dibuix del violí. Un comentarista el qualifica de "immens plany de l'ànima i la ruïna". La nota tràgica hi brolla com la dolor d'una ànima tan gran que sembla encloure totes les dolors del món. Hi ha un moment que una sensació més dolça, com un presagi

de consol, apar que ve a suavitzar la dolor, però aviat és seguida de gemecs que l'endinzen de nou en un desconsol més gran encara.

TEMA RUS. - ALLEGRO.—El darrer temps, lligat sense interrupció, amb el precedent, és compost sobre un vigorós tema del qual Beethoven en treu un efecte sorprenent. Sembla com si unes grapes gegantines es complaguessin a trossejar aquest tema de vuit compassos, donant-li la forma de variació lliure, força difícil d'executar. El fons psicològic i la intensa emoció dels temps anteriors, es tornen ara lleugeresa i desembrac, i Beethoven fa jugar el tema amb encantadora gosadia fins a convertir-lo al final en mística pregària que sembla muntar espai amunt.

QUARTET QUINZÈ

En *La menor*

Op. 132

De la importància que el propi Beethoven atribuïa a aquesta obra, en dóna idea la lletra amb què l'acompanyava en enviar-lo al seu editor, dient que li ofereix "allò que podria oferir al millor amic"; i afegeix encara: "Per la meua honor d'artista puc assegurar-li que és una de les obres més dignes del meu nom, i si no dic veritat, tingui'm pel més menyspreable dels homes".

Aquesta importància que Beethoven atribuïa a aquesta obra, no és pas exagerada, car el present Quartet junt amb el que precedeix (XIV, en *do sostingut menor*) són tinguts com els cimals, les més enlairades creacions del seu art més perfecte.

El Quartet en *la menor* pot distingir-se amb el qualificatiu del "malalt guarit", car a la Primavera de 1825, mentre l'escrivia, Beethoven sofrí una greu malaltia que l'obligà a interrompre'l, i en la convalescència de la qual continuà la composició com una admirable oració de regreïament al Totpoderós, produint una de les pàgines més inspirades de la seva musa.

Els títols, fets de mà del propi autor, que encapçalen el tercer temps, han dut alguns comentaristes a fer un programa detallat de tota l'obra. Així ens diu el Professor Marx, que el primer temps pot titular-se "la malaltia", el segon "començ de guariment", el tercer "oració de mercès", etc. Sia com sia, sembla verament que l'escenari d'aquesta obra és el llit del malalt, i que la nerviositat,

el defici, el sentiment malaltic són la base del primer temps, així com la tranquil·litat, reconeixença d'ànima i joia de viure inspiren els darrers.

ASSAI SOSTENUTO. - ALLEGRO.—Es un dels temps més importants i originals d'aquesta obra. Admès que desorigit les dolors i sofriments de l'ésser malalt, deu ésser sempre considerat com expressió anímica, més que no pas externa, d'aïtals dolors. Tot és ací fosc, vagarós, indeterminat, una mena de nocturn travesat, de tant en tant, per algun raig de llum. Hi ha, en ell, la contraposició simultània de dues idees germinadores, com si l'autor pretengués fer la fusió de l'estil plàcid i escolàstic d'un Bach o un Palestrina, amb el caràcter inquiet, frisós i inquiridor de la música moderna.

Els dos temes principals, que representen les dues oposades tendències, apareixen exposats separadament i amb moviments diferents, servint d'element a diverses combinacions i es fusionen més tard; el primer és tractat científicament a la faïso antiga, i el segon conté un sentiment passional, ambdós amb caràcter ben propi i determinat. Sembla com si Beethoven trobés, per fi, el secret de l'estil ideal que cercava amb tant d'afany, per a servir-se indistintament dels procediments de l'escola tradicional la dels fuguistes, amb les idees i inclinacions menys doctrinàries i més psicològiques del seu temps.

ALLEGRO MA NON TANTO.—Es una mena de *Scherzo*, una encantadora joguina, respirant alegria i frescor, i contrastant així sobremanera amb el temps d'abans. Constitueix un intermedi joïós entre dos temps seriosos, de forma lliure, repetint-se constantment alternats en la primera part dos característics motius, com si persistissin encara les vaguetats i indeterminacions del primer temps. Tot ho interromp la deliciosa melodia del *trio*, que ens dóna la impressió d'una ègloga camperola, imitant un aire de dansa pastoril.

Canzona di ringraziamento offerta alla divinità da un guarito, in modo lidico: MOLTO ADAGIO.—Sentendo nuova forza: ANDANTE.—Som al punt culminant del Quartet i una de les pàgines més inspirades que produí el geni de Beethoven. Convalescent d'unes febres malignes, reprèn la composició interrompuda de l'obra i, enlairant-se sobre les misèries de la vida, es posa a parlar amb el Creador, entonant la més grandiosa acció de gràcies que jamai hagut brotat del cor d'un mortal.

L'esperit religiós de Beethoven compartia la grandesa del seu geni artístic. Enlairant-se pel damunt dels dogmes i

DARRERA SESSIÓ DEL
CICLE DE QUARTETS
DE BEETHOVEN

Dimecres, 29 març 1933

PROGRAMA

I

QUARTET en la major, op. 18 n.º 5

Petita pausa

QUARTET en mi bemol, op. 74

II

QUARTET en do sostingut menor, op. 131

CASAL DEL METGE

Exclusivament

per als inscrits a AUDICIONS INTIMES

Inscripcions

Via Layetana, 46-5-3.ª. Telèfon 17798. Durant el concert d'avui, a la secretaria del "Casal del Metge".

ASSOCIACIÓ DE MÚSICA DA CAMERA,

SECCIÓ

AUDICIONS INTIMES

Curs III: 1932-1933

CONCERT SETÉ

CICLE DE
QUARTETS DE CORDA
DE
BEETHOVEN

QUARTA SESSIÓ

Intèrprets

GENZEL QUARTETT
de Leipzig

FRANZ GENZEL - I violí
GEORG HANSTEDT - II violí
ARNOLD MATZ - viola
F. WAWROWSKY - violoncel

Dilluns, 27 març 1933, a les deu del vespre.

CASAL DEL METGE

PROGRAMA

I

QUARTET en *si bemol major*, op. 18, n.º 6

- I Allegro con brio.
- II Adagio ma non troppo.
- III *Scherzo*: Allegro.
- IV LA MALINCONIA: Adagio. — Allegretto quasi allegro.

Petita pausa

QUARTET en *fa*, op. 59, n.º 1

- I Allegro.
- II Allegretto vivace e sempre scherzando.
- III Adagio molto e mesto.
- IV *Thème russe*: Allegro.

II

QUARTET en *la menor*, op. 132

- I Assai sostenuto. — Allegro.
- II Allegro ma non tanto.
- III Molto adagio. — Andante.
- IV Alla marcia, assai vivace. — Più allegro.
— Allegro appassionato.

COMMEMORACIÓ DEL

XXe ANIVERSARI

DE LA

“ASSOCIACIÓ DE MÚSICA DA CAMERA”

ABRIL 1933

El dia 1 d'abril es complirà el XXe aniversari de la fundació de l'“Associació de Música Da Camera”. Tot aquest curs ha estat consagrat a la commemoració d'aquests vint anys d'actuació ininterrompuda, però aquesta commemoració prendrà una forma més precisa en el mes d'abril, a través de dos actes especialment dedicats a aquesta finalitat: El primer serà la publicació d'un volum on serà resumida la tasca realitzada per l'“Associació” (artistes, obres, programes, etc.) i el segon, un sopar a l'Hotel Ritz, exclusivament per a les persones que formen l'“Associació de Música Da Camera” i d'una manera especial, els socis fundadors.

Oportunament seran donats interessants detalls d'aquests actes.

QUARTET SISÈ

En *Si bemol*

Op. 18, núm. 6

Amb aquesta composició fineix l'obra 18, formada pels sis primers Quartets. Igual que les anteriors, no és aquesta tampoc una obra verament beethoveniana, puix que denota a cada punt la influència dels mestres clàssics, esmentada ja altres cops. Tampoc és obra trascendental, àdhuc dintre la primera època, sinó més aviat fruit d'aqueix estat d'esperit serè i humorístic que dominava sovint l'autor per aquell temps. Es, doncs, una nota placívola i riallera, que enlloc d'arribar-nos a l'ànima, tot just ens passa frec a frec, i així pren comiat Beethoven del seu estil primer i més superficial per a endinçar-se, d'ara en avant, en les pregoneses genials de les obres següents.

ALLEGRO CON BRIO.—Una figura graciosa i elegant, saltirona constantment de l'un instrument a l'altre, establint-se el més humorístic diàleg, que amb el seu ritme joguínol sembla incitar involuntàriament a la dansa. Aqueix tema breu i alegre, de llegítima marca Haydn, és presentat sobre un acompanyament rítmic de la viola i el violí segon, pel violí primer que dialoga amb el violoncel, en *si bemol*.

ADAGIO MA NON TROPPO.—Es també més superficial que altres *Adagios* de la mateixa primera època. La melodia, d'un sentimentalisme força innocent, diuen que a Alemanya és una de les preferides de les senyores. Brolla sempre elegant i distingida, sovint recarregada d'ornaments i arabescos, dins un ambient d'agradable benestar.

SCHERZO.-ALLEGRO.—Es una continuació del caràcter alegre i joguínol que hem assignat al temps primer, però portat força més avant. L'esbojarrament puja, encara, de to en el *trio*, on el violí primer fa un seguit de cabrioles que augmenten, encara, la banalitat d'aquest fragment.

La Malinconia: ADAGIO.—ALLEGRETTO QUASI ALLEGRO

ADAGIO.—L'autor, un xic las de sostenir la nota alegre en els tres temps anteriors, cau en un estat d'esperit melangiós i d'ací el títol italià de *La Malinconia* (melangia) amb què encapçala aquest fragment, sens dubte el més interessant i de més vàlua de tot el Quartet. La personalitat de Beethoven es despulla ací d'influències forasteres, per a descriure'ns aqueixa melangia expressada magistralment en la inspirada frase que es desenrotlla en un *Adagio* sempre pianíssim, amb els més punyents accents, i sens altre defecte que el de les seves curtes dimensions.

"Questo pezzo si deve trattare colla più gran delicatezza". Aitals paraules italianes ha escrit el propi autor en sa partitura, encapçalant aquest fragment. Cal reconèixer que la pintura musical que fa Beethoven d'un estat d'ànima melancòlic és tan justa com inspirada, filla llegendària del seu gran geni creador, i per ço no és sense recança que en prenem comiat tan prest per a ésser introduïts en el moviment final.

ALLEGRETTO QUASI ALLEGRO.—El compositor no ha volgut trencar gaire estona l'alegria dominant en tota l'obra. Per ço sembla com si exclamés: "Prou, ja, de melangies! Salteu i balleu!" i a l'efecte, ho acompanya d'un tema característic, un aire de vals alemany, el qual creix progressivament amb el seu ritme propi, entonat també pel primer violí, en *si bemol*, i piano.

La dansa i la gresca es trenquen, de sobte, per a deixar lloc a un breu record de la *malinconia* d'abans, com remembrant la barreja de tristors i alegrors que la vida ofereix. El suau record melangiós s'esfuma bentost, i reprèn el discurs musical el tema del vals que lluita uns moments amb la tristor d'abans, per a acabar dominant per complert i conduir a l'esbojarrada alegria del *Prestitissimo*, el qual posa fi al Quartet.

QUARTET SETÈ

En *Fa major*

Op. 59, núm. 1

També aquest pertany, amb els dos que el segueixen, a una mateixa obra publicada sis anys més tard de la 18. Tots tres són dedicats "molt humilment a sa Excehència Monsenyor el Comte de Rasoumoffsky", un noble rus, ambaixador a Viena, en aquell temps. Això justifica el tema rus del temps final.

violí la melodia, una vuitena més alta que abans, i els altres instruments fan l'interludi en diferent ritme. Com abans, la frase és repetida cinc vegades i torna a enllaçar amb l'Andante, reproduït ara també en forma de variació i amb molts més ornaments que la primera volta, encara que servant força l'estructura d'aleshores.

Per tercera i última vegada torna a aparèixer l'*Adagio* amb l'especial anotació, ara del autor: "*con intimissimo sentimento*". El ritme de l'interludi es deixa sentir sens treva, d'un instrument a l'altre, i sobre d'ell plana el *Cantus firmus*, més trencat, reduït al seu primer període que es reproduceix en les totalitats de *fa* i *do*, produint grandiosos efectes, i acabant en pianíssim i en els alts de cada instrument.

No trobem paraules per a descriure el pregon misticisme, la meravellosa serenitat, i l'enlairada espiritualitat que brollen d'aquesta grandiosa pàgina beethoveniana. I per a comprendre el què ha evolucionat l'art del Mestre, no hi ha sinó comparar aquest *Adagi* amb el famós del Quartet Vuitè (*mi menor*). En ambdós la melodia primera és presentada en forma de choral, però amb tan diferent caràcter, més romàntic en aquell, més místic i pregon en aquest que ara ens ocupa, fins al punt que més aviat semblen creacions de dos diferents esperits.

ALLA MARCIA, ASSAI VIVACE.—PIÙ ALLEGRO.—ALLEGRO APPASSIONATO. — Contrastant amb la serenitat i dolcesa de l'anterior, arrenca un temps de marxa que es resol al cap de poc en un recitat de violí sol, conduint-nos al tema de l'*Allegro appassionato*, que, segons diuen, l'autor havia concebut per al final de la *Novena*, abandonant-lo després, quan féu entonar a les veus humanes l'himne a l'alegria.

Sembla, aquest temps, l'entrada a la vida nova del malalt restablert, després de la pregària i del revifament anteriors. Així, la marxa d'introducció ve a ésser l'afirmació de l'esperit viril disposat a prosseguir la lluita, i el grandiosos *Allegro appassionato*, la vida mateixa, amb el seu davassall de passions, la seva calor vivificant i les seves deus d'amor i de tendresa.

Tota aquesta part és de gran puixança expressiva, rublerta de variats episodis polifònics, que li donen una forta alenada de vida, i, a l'ensem, intensa color dramàtica. L'efecte és complert i corona bellament aquesta tan magnífica obra.

rituals, la seva ànima aspirava a la concepció d'un Esser Etern, font de virtuts i de bel·leses. A la fi de la seva vida, en mig la trista solitud, s'exalta aquesta contemplació divina, aquesta confiança en un poder suprem, i es lliura a una mena de deliri o enlluernament místic de claretat meravellosa, d'unció pregonia i d'un sentiment religiós inspiradíssim. Tal és la pregària o "Cant de mercès, ofert a la Divinitat per un guarit, en modus lúdic". Així ho escrigué el propi Beethoven de la seva mà en la partitura original, amb text alemany, i dessota, també autògrafa, però de lletra diferent, apareix la traducció italiana que encapçala aquest comentari.

L'anotació de Beethoven "*in modo lúdic*" fa referència especial al primer moviment, *Molto Adagio*, per al qual volgué expressament servir-se d'un dels antics modus de l'Església, donant així al seu cant religiós el major caràcter litúrgic. Aquest modus ve de l'hipolòdic dels grecs, adoptat per l'Església com modus cinquè, formant-lo l'escala de fa major amb el si natural.

La forma musical d'aquesta pregària és la perfecció mateixa. Tant per la inspiració melòdica com per la faísó de desenrotllar-la, sols té un precedent en l'obra de Beethoven: l'adagi de la *Novena Simfonia*. Es compona, com aquest, de variacions sobre dos temes (*adagio* i *andante*) de diferent moviment i caràcter. El tema principal, *molto adagio*, és una mena de cant pla, començant per uns interludis en estil fugat d'orgue i seguit d'un choral escrit en el modus esmentat.

Aquesta frase complerta "Cantus lydicus", és cantada *sotto voce* pel quartet, creixent al final, i repetida cinc vegades en una trentena de compassos, de tal severitat i de tal pregonesa de sentiment, que esbalaeix fortament l'esperit.

Després d'aquesta oració d'entrada, el malalt sent revifar-se, i el temps s'anima un xic canviant-se en un *Andante* que porta la inscripció "Sentendo nuova forza". Aleshores segueixen les dues variacions de meravellos efecte per la serenitat i frescor que respiren, talment com un renovellament de vida.

El violí segon entona la melodia en *re major*, a la qual acompanya un dibuix rítmic dels dos baixos i un deliciós trinat del primer violí. Aquest continua la línia melòdica, la qual es dissol després en altra figura rítmica, per a reaparèixer aviat transformada en el mateix violí primer que entona un bell *Cantabile espressivo*, amb magnífic acompanyament del violoncel, al qual s'ajunten després els altres instruments.

Torna a entrar l'*Adagio*. Tot el període primer es reprodueix en variant. Del choral no en canta sinó el primer

Aquí comença el segon estil de Beethoven. La seva ànima ha experimentat ja greus desenganys amb les desventurades amors de Julieta Guicciardi i Teresa de Brunswick; la sordesa comença a emparar-se d'ell i aïllar-lo del món, i el músic fa menyspreu de la seva primera forma artística amb aquestes paraules: "Estic molt poc satisfet de les meves obres anteriors; d'ara en avant vull emprendre una nova via". En aquest moment torna l'esguard vers la forma de Quartet i comença l'obra 59, que cau de ple en el segon estil, car verament creixen les dificultats d'execució, i l'autor comença a tractar les regions més altes de la corda com si fos la mà dreta del piano, fent cantar el violí en passatges força més complicats. També augmenten les modulacions, imitacions i dibuixos més variats, com les primeres avençades de l'estil polifònic, que introduït ja en la simfonia, s'inicia ara en la música de cambra. No sense raó s'han apel·lat, aquests quartets, "quartetts simfònics", no sols per la factura i el contingut, sinó també perquè l'oïda tendeix a cercar-hi els timbres de l'oboè, el clarinet o la trompa, com suplement de la instrumentació.

ALLEGRO.—Un majestuós cant del violoncel, admirablement tractat, sempre serè i noble, inicia aquest temps, formant un digne començament de l'Op. 59. Tot el temps és mantingut amb elevada inspiració, i tant per la profunditat de les idees, com per la magnitud dels desenrotllaments ultrapassa de molt tota la producció anterior del seu autor.

ALLEGRETTO VIVACE E SEMPRE SCHERZANDO.—Es, també, un dels *scherzos* més grandiosos de Beethoven. Tot aquest temps és una bella pàgina d'invençions rítmiques i de sorpreses harmòniques, per entre les quals passen melodies rublertes de passió i de sensualitat. Sembla una fantàstica bacanal dels ritmes més extraordinaris, com sols podia produir-la la pensa d'aquest geni.

Els quatre primers compassos, escrits sobre una mateixa nota, *si bemol*, diu que foren presos en broma pels primers oients i àdhuc que els qualificaren d'extravagants. Aquesta nota l'entona en pianíssim el violoncel sol, i és continuada per un dibuix melòdic del segon violí.

ADAGIO MOLTO E MESTO.—Es desenrotlla en períodes magnífics, sobtadament interromputs per un dibuix del violí. Un comentarista el qualifica de "immens plany de l'ànima i la ruïna". La nota tràgica hi brolla com la dolor d'una ànima tan gran que sembla encloure totes les dolors del món. Hi ha un moment que una sensació més dolça, com un presagi

de consol, apar que ve a suavitzar la dolor, però aviat és seguida de gemecs que l'endinzen de nou en un desconsol més gran encara.

TEMA RUS. - ALLEGRO.—El darrer temps, lligat sense interrupció, amb el precedent, és compost sobre un vigorós tema del qual Beethoven en treu un efecte sorprenent. Sembla com si unes grapes gegantines es complaguessin a trossejar aquest tema de vuit compassos, donant-li la forma de variació lliure, força difícil d'executar. El fons psicològic i la intensa emoció dels temps anteriors, es tornen ara lleugeresa i desembrac, i Beethoven fa jugar el tema amb encantadora gosadia fins a convertir-lo al final en mística pregària que sembla muntar espai amunt.

QUARTET QUINZÈ

En *La menor*

Op. 132

De la importància que el propi Beethoven atribuïa a aquesta obra, en dóna idea la lletra amb què l'acompanyava en enviar-lo al seu editor, dient que li ofereix "allò que podria oferir al millor amic"; i afegeix encara: "Per la meua honor d'artista puc assegurar-li que és una de les obres més dignes del meu nom, i si no dic veritat, tingui'm pel més menyspreable dels homes".

Aquesta importància que Beethoven atribuïa a aquesta obra, no és pas exagerada, car el present Quartet junt amb el que precedeix (XIV, en *do sostingut menor*) són tinguts com els cimals, les més enlairades creacions del seu art més perfecte.

El Quartet en *la menor* pot distingir-se amb el qualificatiu del "malalt guarit", car a la Primavera de 1825, mentre l'escrivia, Beethoven sofria una greu malaltia que l'obligà a interrompre'l, i en la convalescència de la qual continuà la composició com una admirable oració de regreïament al Totpoderós, produint una de les pàgines més inspirades de la seva musa.

Els títols, fets de mà del propi autor, que encapçalen el tercer temps, han dut qualques comentaristes a fer un programa detallat de tota l'obra. Així ens diu el Professor Marx, que el primer temps pot titular-se "la malaltia", el segon "començ de guariment", el tercer "oració de mercès", etc. Sia com sia, sembla verament que l'escenari d'aquesta obra és el llit del malalt, i que la nerviositat,

el desfici, el sentiment malaltic són la base del primer temps, així com la tranquil·litat, reconeixença d'ànima i joia de viure inspiren els darrers.

ASSAI SOSTENUTO. - ALLEGRO.—Es un dels temps més importants i originals d'aquesta obra. Admès que descriu els dolors i sofriments de l'ésser malalt, deu ésser sempre considerat com expressió anímica, més que no pas externa, d'aïtals dolors. Tot és ací fosc, vagarós, indeterminat, una mena de nocturn travesat, de tant en tant, per algun raig de llum. Hi ha, en ell, la contraposició simultània de dues idees germinadores, com si l'autor pretengués fer la fusió de l'estil plàcid i escolàstic d'un Bach o un Palestrina, amb el caràcter inquiet, frisós i inquiridor de la música moderna.

Els dos temes principals, que representen les dues oposades tendències, apareixen exposats separadament i amb moviments diferents, servint d'element a diverses combinacions i es fusionen més tard; el primer és tractat científicament a la faïsa antiga, i el segon conté un sentiment passional, ambdós amb caràcter ben propi i determinat. Sembla com si Beethoven trobés, per fi, el secret de l'estil ideal que cercava amb tant d'afany, per a servir-se indistintament dels procediments de l'escola tradicional la dels fuguistes, amb les idees i inclinacions menys doctrinàries i més psicològiques del seu temps.

ALLEGRO MA NON TANTO.—Es una mena de *Scherzo*, una encantadora joguina, respirant alegria i frescor, i contrastant així sobremanera amb el temps d'abans. Constitueix un intermedi joïós entre dos temps seriosos, de forma lliure, repetint-se constantment alternats en la primera part dos característics motius, com si persistissin encara les vaguetats i indeterminacions del primer temps. Tot ho interromp la deliciosa melodia del *trio*, que ens dóna la impressió d'una ègloga camperola, imitant un aire de dansa pastoril.

Canzona di ringraziamento offerta alla divinità da un guarito, in modo lidico: MOLTO ADAGIO.—Sentendo muova forza: ANDANTE.—Som al punt culminant del Quartet i una de les pàgines més inspirades que produí el geni de Beethoven. Convalescent d'unes febres malignes, reprèn la composició interrompuda de l'obra i, enlairant-se sobre les misèries de la vida, es posa a parlar amb el Creador, entonant la més grandiosa acció de gràcies que jamai hagi brollat del cor d'un mortal.

L'esperit religiós de Beethoven compartia la grandesa del seu geni artístic. Enlairant-se pel damunt dels dogmes i

DARRERA SESSIÓ DEL
CICLE DE QUARTETS
DE BEETHOVEN

Dimecres, 29 març 1933

PROGRAMA

I

QUARTET en la major, op. 18 n.º 5

Petita pausa

QUARTET en mi bemol, op. 74

II

QUARTET en do sostingut menor, op. 131

CASAL DEL METGE

Exclusivament

per als inscrits a AUDICIONS INTIMES

Inscripcions

Via Layetana, 46-5-3.ª. Telèfon 17798. Durant el concert d'avui, a la secretaria del "Casal del Metge".

ASSOCIACIÓ DE MÚSICA DE CÁMERA,

SECCIÓ

AUDICIONS INTIMES

Curs III: 1932-1933

CONCERT SETÈ

CICLE DE
QUARTETS DE CORDA
DE
BEETHOVEN

QUARTA SESSIÓ

Intèrprets

GENZEL QUARTETT

de Leipzig

FRANZ GENZEL - I violí

GEORG HANSTEDT - II violí

ARNOLD MATZ - viola

F. WAWROWSKY - violoncel

Dilluns, 27 març 1933, a les deu del vespre.

CASAL DEL METGE

PROGRAMA

I

QUARTET en *si bemol major*, op. 18, n.º 6

- I Allegro con brio.
- II Adagio ma non troppo.
- III *Scherzo*: Allegro.
- IV LA MALINCONIA: Adagio. — Allegretto quasi allegro.

Petita pausa

QUARTET en *fa*, op. 59, n.º 1

- I Allegro.
- II Allegretto vivace e sempre scherzando.
- III Adagio molto e mesto.
- IV *Thème russe*: Allegro.

II

QUARTET en *la menor*, op. 132

- I Assai sostenuto. — Allegro.
- II Allegro ma non tanto.
- III Molto adagio. — Andante.
- IV Alla marcia, assai vivace. — Più allegro. — Allegro appassionato.

COMMEMORACIÓ DEL

XXe ANIVERSARI

DE LA

“ASSOCIACIÓ DE MÚSICA DA CAMERA”

ABRIL 1933

El dia 1 d'abril es complirà el XXe aniversari de la fundació de l'“Associació de Música Da Camera”. Tot aquest curs ha estat consagrat a la commemoració d'aquests vint anys d'actuació ininterrompuda, però aquesta commemoració prendrà una forma més precisa en el mes d'abril, a través de dos actes especialment dedicats a aquesta finalitat: El primer serà la publicació d'un volum on serà resumida la tasca realitzada per l'“Associació” (artistes, obres, programes, etc.) i el segon, un sopar a l'Hotel Ritz, exclusivament per a les persones que formen l'“Associació de Música Da Camera” i d'una manera especial, els socis fundadors.

Oportunament seran donats interessants detalls d'aquests actes.

QUARTET SISÈ

En *Si bemol*

Op. 18, núm. 6

Amb aquesta composició fineix l'obra 18, formada pels sis primers Quartets. Igual que les anteriors, no és aquesta tampoc una obra verament beethoveniana, puix que denota a cada punt la influència dels mestres clàssics, esmentada ja altres cops. Tampoc és obra trascendental, àdhuc dintre la primera època, sinó més aviat fruit d'aqueix estat d'esperit serè i humorístic que dominava sovint l'autor per aquell temps. Es, doncs, una nota placívola i riallera, que enlloc d'arribar-nos a l'ànima, tot just ens passa irec a freq, i així pren comiat Beethoven del seu estil primer i més superficial per a endinçar-se, d'ara en avant, en les pregoneses genials de les obres següents.

ALLEGRO CON BRIO.—Una figura graciosa i elegant, saltirona constantment de l'un instrument a l'altre, establint-se el més humorístic diàleg, que amb el seu ritme joguínol sembla incitar involuntàriament a la dansa. Aqueix tema breu i alegroï, de llegendària marca Haydn, és presentat sobre un acompanyament rítmic de la viola i el violí segon, pel violí primer que dialoga amb el violoncel, en *si bemol*.

ADAGIO MA NON TROPPO.—Es també més superficial que altres *Adagios* de la mateixa primera època. La melodia, d'un sentimentalisme força innocent, diuen que a Alemanya és una de les preferides de les senyores. Brolla sempre elegant i distingida, sovint recarregada d'ornaments i arabescos, dins un ambient d'agradable benestar.

SCHERZO. - ALLEGRO.—Es una continuació del caràcter alegre i joguínol que hem assignat al temps primer, però portat força més avant. L'esbojarrament puja, encara, de to en el *trio*, on el violí primer fa un seguit de cabrioles que augmenten, encara, la banalitat d'aquest fragment.

La Malinconia: ADAGIO.—ALLEGRETTO QUASI ALLEGRO

ADAGIO.—L'autor, un xic las de sostenir la nota alegre en els tres temps anteriors, cau en un estat d'esperit melangiós i d'ací el títol italià de *La Malinconia* (melangia) amb què encapçala aquest fragment, sens dubte el més interessant i de més vàlua de tot el Quartet. La personalitat de Beethoven es despulla ací d'influències forasteres, per a descriure'ns aqueixa melangia expressada magistralment en la inspirada frase que es desenrotlla en un *Adagio* sempre pianíssim, amb els més punyents accents, i sens altre defecte que el de les seves curtes dimensions.

"Questo pezzo si deve trattare colla più gran delicatezza". Aitals paraules italianes ha escrit el propi autor en sa partitura, encapçalant aquest fragment. Cal reconèixer que la pintura musical que fa Beethoven d'un estat d'ànima melancòlic és tan justa com inspirada, filla llegendària del seu gran geni creador, i per ço no és sense recança que en prenem comiat tan prest per a ésser introduïts en el moviment final.

ALLEGRETTO QUASI ALLEGRO.—El compositor no ha volgut trencar gaire estona l'alegria dominant en tota l'obra. Per ço sembla com si exclamés: "Prou, ja, de melangies! Salteu i balleu!" i a l'efecte, ho acompanya d'un tema característic, un aire de vals alemany, el qual creix progressivament amb el seu ritme propi, entonat també pel primer violí, en *si bemol*, i piano.

La dansa i la gresca es trenquen, de sobte, per a deixar lloc a un breu record de la *malinconia* d'abans, com remembrant la barreja de tristors i alegrors que la vida ofereix. El suau record melangiós s'esfuma bentost, i reprèn el discurs musical el tema del vals que lluita uns moments amb la tristor d'abans, per a acabar dominant per complet i conduir a l'esbojarrada alegria del *Prestitissimo*, el qual posa fi al Quartet.

QUARTET SETÈ

En *Fa major*

Op. 59, núm. 1

També aquest pertany, amb els dos que el segueixen, a una mateixa obra publicada sis anys més tard de la 18. Tots tres són dedicats "molt humilment a sa Excel·lència Monsenyor el Comte de Rasoumoffsky", un noble rus, ambaixador a Viena, en aquell temps. Això justifica el tema rus del temps final.

violí la melodia, una vuitena més alta que abans, i els altres instruments fan l'interludi en diferent ritme. Com abans, la frase és repetida cinc vegades i torna a enllaçar amb l'Andante, reproduït ara també en forma de variació i amb molts més ornaments que la primera volta, encara que servant força l'estructura d'aleshores.

Per tercera i última vegada torna a aparèixer l'*Adagio* amb l'especial anotació, ara del autor: "*con intimissimo sentimento*". El ritme de l'interludi es deixa sentir sens treva, d'un instrument a l'altre, i sobre d'ell plana el *Cantus firmus*, més trencat, reduït al seu primer període que es reproduïx en les totalitats de *fa* i *do*, produint grandiosos efectes, i acabant en pianíssim i en els alts de cada instrument.

No trobem paraules per a descriure el pregon misticisme, la meravellosa serenitat, i l'enlairada espiritualitat que brollen d'aquesta grandiosa pàgina beethoveniana. I per a comprendre el què ha evolucionat l'art del Mestre, no hi ha sinó comparar aquest *Adagi* amb el famós del Quartet Vuitè (*mi menor*). En ambdós la melodia primera és presentada en forma de choral, però amb tan diferent caràcter, més romàntic en aquell, més místic i pregon en aquest que ara ens ocupa, fins al punt que més aviat semblen creacions de dos diferents esperits.

ALLA MARCIA, ASSAI VIVACE.—PIÙ ALLEGRO.—ALLEGRO APPASSIONATO. — Contrastant amb la serenitat i dolcesa de l'anterior, arrenca un temps de marxa que es resol al cap de poc en un recitat de violí sol, conduint-nos al tema de l'*Allegro appassionato*, que, segons diuen, l'autor havia concebut per al final de la *Novena*, abandonant-lo després, quan féu entonar a les veus humanes l'himne a l'alegria.

Sembla, aquest temps, l'entrada a la vida nova del malalt restablert, després de la pregària i del revifament anteriors. Així, la marxa d'introducció ve a ésser l'afirmació de l'esperit viril disposat a prosseguir la lluita, i el grandios *Allegro appassionato*, la vida mateixa, amb el seu davassall de passions, la seva calor vivificant i les seves deus d'amor i de tendresa.

Tota aquesta part és de gran puixança expressiva, rublerta de variats episodis polifònics, que li donen una forta alenada de vida, i, a l'ensem, intensa color dramàtica. L'efecte és complet i corona bellament aquesta tan magnífica obra.

rituals, la seva ànima aspirava a la concepció d'un Esser Etern, font de virtuts i de bel·leses. A la fi de la seva vida, en mig la trista solitud, s'exalta aquesta contemplació divina, aquesta confiança en un poder suprem, i es lliura a una mena de deliri o enlluernament místic de claretat meravellosa. d'unció pregonia i d'un sentiment religiós inspiradíssim. Tal és la pregària o "Cant de mercès, ofert a la Divinitat per un guarir, en modus lúdic". Així ho escrigué el propi Beethoven de la seva mà en la partitura original, amb text alemany, i dessota, també autògrafa, però de lletra diferent, apareix la traducció italiana que encapçala aquest comentari.

L'anotació de Beethoven "*in modo lúdic*" fa referència especial al primer moviment, *Molto Adagio*, per al qual volgué expressament servir-se d'un dels antics modus de l'Església, donant així al seu cant religiós el major caràcter litúrgic. Aquest modus ve de l'hipolídic dels grecs, adoptat per l'Església com modus cinquè, formant-lo l'escala de fa major amb el si natural.

La forma musical d'aquesta pregària és la perfecció mateixa. Tant per la inspiració melòdica com per la faiso de desenrotllar-la, sols té un precedent en l'obra de Beethoven: l'adagi de la *Novena Simfonia*. Es compona, com aquest, de variacions sobre dos temes (*adagio* i *andante*) de diferent moviment i caràcter. El tema principal, *molto adagio*, és una mena de cant pla, començant per uns interludis en estil fugat d'orgue i seguit d'un choral escrit en el modus esmentat.

Aquesta frase complerta "Cantus lydicus", és cantada *sotto voce* pel quartet, creixent al final, i repetida cinc vegades en una trentena de compassos, de tal severitat i de tal pregonesa de sentiment, que esbalaix fortament l'esperit.

Després d'aquesta oració d'entrada, el malalt sent revifar-se, i el temps s'anima un xic canviant-se en un *Andante* que porta la inscripció "Sentendo nuova forza". Aleshores segueixen les dues variacions de meravellosos efecte per la serenitat i frescor que respiren, talment com un renouellament de vida.

El violí segon entona la melodia en *re major*, a la qual acompanya un dibuix rítmic dels dos baixos i un deliciós trinat del primer violí. Aquest continua la línia melòdica, la qual es dissol després en altra figura rítmica, per a reaparèixer aviat transformada en el mateix violí primer que entona un bell *Cantabile espressivo*, amb magnífic acompanyament del violoncel, al qual s'ajunten després els altres instruments.

Torna a entrar l'*Adagio*. Tot el període primer es produeix en variant. Del choral no en canta sinó el primer

Aquí comença el segon estil de Beethoven. La seva ànima ha experimentat ja greus desenganys amb les desventurades amors de Julieta Guicciardi i Teresa de Brunswick; la sordesa comença a emparar-se d'ell i aïllar-lo del món, i el músic fa menyspreu de la seva primera forma artística amb aquestes paraules: "Estic molt poc satisfet de les meves obres anteriors; d'ara en avant vull emprendre una nova via". En aquest moment torna l'esguard vers la forma de Quartet i comença l'obra 59, que cau de ple en el segon estil, car verament creixen les dificultats d'execució, i l'autor comença a tractar les regions més altes de la corda com si fos la mà dreta del piano, fent cantar el violí en passatges força més complicats. També augmenten les modulacions, imitacions i dibuixos més variats, com les primeres avençades de l'estil polifònic, que introduït ja en la simfonia, s'inicia ara en la música de cambra. No sense raó s'han apel·lat, aquests quartets, "quartetts simfònics", no sols per la factura i el contingut, sinó també perquè l'orella tendeix a cercar-hi els timbres de l'oboè, el clarinet o la trompa, com suplement de la instrumentació.

ALLEGRO.—Un majestuós cant del violoncel, admirablement tractat, sempre serè i noble, inicia aquest temps, formant un digne començament de l'Op. 59. Tot el temps és mantingut amb elevada inspiració, i tant per la profunditat de les idees, com per la magnitud dels desenrotllaments ultrapassa de molt tota la producció anterior del seu autor.

ALLEGRETTO VIVACE E SEMPRE SCHERZANDO.—Es, també, un dels *scheros* més grandiosos de Beethoven. Tot aquest temps és una bella pàgina d'invençions rítmiques i de sorpreses harmòniques, per entre les quals passen melodies rublertes de passió i de sensualitat. Sembla una fantàstica bacanal dels ritmes més extraordinaris, com sols podia produir-la la pensa d'aquest geni.

Els quatre primers compassos, escrits sobre una mateixa nota, *si bemol*, diu que foren presos en broma pels primers oients i àdhuc que els qualificaren d'extravagants. Aquesta nota l'entona en pianíssim el violoncel sol, i és continuada per un dibuix melòdic del segon violí.

ADAGIO MOLTO E MESTO.—Es desenrotlla en períodes magnífics, sobtadament interromputs per un dibuix del violí. Un comentarista el qualifica de "immens plany de l'ànima i la ruïna". La nota tràgica hi brolla com la dolor d'una ànima tan gran que sembla encloure totes les dolors del món. Hi ha un moment que una sensació més dolça, com un presagi

de consol, apar que ve a suavitzar la dolor, però aviat és seguida de gemecs que l'endinzen de nou en un desconsol més gran encara.

TEMA RUS.-ALLEGRO.—El darrer temps, lligat sense interrupció, amb el precedent, és compost sobre un vigorós tema del qual Beethoven en treu un efecte sorprenent. Sembla com si unes grapes gegantines es complaguessin a trossejar aquest tema de vuit compassos, donant-li la forma de variació lliure, força difícil d'executar. El fons psicològic i la intensa emoció dels temps anteriors, es tornen ara lleugeresa i desembraç, i Beethoven fa jugar el tema amb encantadora gosadia fins a convertir-lo al final en mística pregària que sembla muntar espai amunt.

QUARTET QUINZÈ

En *La menor*

Op. 132

De la importància que el propi Beethoven atribuïa a aquesta obra, en dóna idea la lletra amb què l'acompanyava en enviar-lo al seu editor, dient que li ofereix "allò que podria oferir al millor amic"; i afegeix encara: "Per la meua honor d'artista puc assegurar-li que és una de les obres més dignes del meu nom, i si no dic veritat, tingui'm pel més menyspreable dels homes".

Aquesta importància que Beethoven atribuïa a aquesta obra, no és pas exagerada, car el present Quartet junt amb el que precedeix (XIV, en *do sostingut menor*) són tinguts com els cimals, les més enlairades creacions del seu art més perfecte.

El Quartet en *la menor* pot distingir-se amb el qualificatiu del "malalt guarit", car a la Primavera de 1825, mentre l'escrivia, Beethoven sofria una greu malaltia que l'obligà a interrompre'l, i en la convalescència de la qual continuà la composició com una admirable oració de regreïament al Totpoderós, produint una de les pàgines més inspirades de la seva musa.

Els títols, fets de mà del propi autor, que encapçalen el tercer temps, han dut alguns comentaristes a fer un programa detallat de tota l'obra. Així ens diu el Professor Marx, que el primer temps pot titular-se "la malaltia", el segon "començ de guariment", el tercer "oració de mercès", etc. Sia com sia, sembla verament que l'escenari d'aquesta obra és el llit del malalt, i que la nerviositat,

el defici, el sentiment malaltic són la base del primer temps, així com la tranquil·litat, reconeixença d'ànima i joia de viure inspiren els darrers.

ASSAI SOSTENUTO.-ALLEGRO.—Es un dels temps més importants i originals d'aquesta obra. Admès que descriu els dolors i sofriments de l'ésser malalt, deu ésser sempre considerat com expressió anímica, més que no pas externa, d'aïtals dolors. Tot és ací fosc, vagarós, indeterminat, una mena de nocturn travesat, de tant en tant, per algun raig de llum. Hi ha, en ell, la contraposició simultània de dues idees germinadores, com si l'autor pretengués fer la fusió de l'estil plàcid i escolàstic d'un Bach o un Palestrina, amb el caràcter inquiet, frisós i inquiridor de la música moderna.

Els dos temes principals, que representen les dues oposades tendències, apareixen exposats separadament i amb moviments diferents, servint d'element a diverses combinacions i es fusionen més tard; el primer és tractat científicament a la faïso antiga, i el segon conté un sentiment passional, ambdós amb caràcter ben propi i determinat. Sembla com si Beethoven trobés, per fi, el secret de l'estil ideal que cercava amb tant d'afany, per a servir-se indistintament dels procediments de l'escola tradicional la dels fuguistes, amb les idees i inclinacions menys doctrinàries i més psicològiques del seu temps.

ALLEGRO MA NON TANTO.—Es una mena de *Scherzo*, una encantadora joguina, respirant alegria i frescor, i contrastant així sobremanera amb el temps d'abans. Constitueix un intermedi joïós entre dos temps seriosos, de forma lliure, repetint-se constantment alternats en la primera part dos característics motius, com si persistissin encara les vaguetats i indeterminacions del primer temps. Tot ho interromp la deliciosa melodia del *trio*, que ens dóna la impressió d'una ègloga camperola, imitant un aire de dansa pastoril.

Canzona di ringraziamento offerta alla divinità da un guarito, in modo lidico: MOLTO ADAGIO.—Sentendo muova forza: ANDANTE.—Som al punt culminant del Quartet i una de les pàgines més inspirades que produí el geni de Beethoven. Convalescent d'unes febres malignes, reprèn la composició interrompuda de l'obra i, enlairant-se sobre les misèries de la vida, es posa a parlar amb el Creador, entonant la més grandiosa acció de gràcies que jamai hagt brollat del cor d'un mortal.

L'esperit religiós de Beethoven compartia la grandesa del seu geni artístic. Enlairant-se pel damunt dels dogmes i